

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 10.87
Tarih : 17.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı (TÜİK) 22 Ocak 2016'da 11 farklı boyutta ele alınan illerde yaşam endeksini açıklamış ve illerimizi yaşanabilirlik düzeylerine göre sıralamıştır. Ortaya çıkan sıralamada Doğu ve Güneydoğu illeri bu 11 boyutun nerdeyse tamamında son sıralarda yer almıştır. Kalkınma Bakanlığı'na bağlı resmi bir kuruluş olan TÜİK'in verileri doğrultusunda ortaya çıkan bu sonuçla ilgili olarak bölgeler arası dengesizliğin sebeplerinin ortaya çıkarılması, şimdiye kadar uygulanan tüm ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi politikaların değerlendirilmesi ve eksik/yanlış yönlerinin belirlenmesi, bu dengesizliği gidermek yolunda yerel yönetimlerle beraber tüm yerel paydaşların rolünün belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98., İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Ferhat ENCU

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

TÜİK 22 Ocak 2016'da konut, çalışma hayatı, gelir ve servet, sağlık, eğitim, çevre, güvenlik, sivil katılım, alt yapı hizmetlerine erişim, sosyal yaşam ve yaşam memnuniyeti olmak üzere 11 boyutta illerde yaşam endeksi sıralamasını açıklamıştır. Bu sıralamaya göre Isparta en yaşanabilir il olarak belirlenmiştir. Doğu ve Güneydoğu illerimizin neredeyse tamamı yapılan sıralamalarda son sıralarda yer almıştır. Sadece Dersim eğitim boyutunda ülke birincisi olmuştur. Açıkça devlete bağlı resmi bir kuruluş aracılığıyla bölgeler arası dengesizlik ve gelişmişlik farkı belgelenmiştir.

TÜİK'in yaptığı açıklama bugüne kadar uygulanan politikaların başarısızlığının ispatıdır. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana uygulanan istikrarsız yatırım politikaları, Kürt sorununun çözümü konusunda halkın beklentilerini karşılayacak adımların atılmamış olması, güvenlik eksenli, inkar ve asimilasyoncu bakış açısı, bölgedeki en öncelikli ticari faaliyetler olan tarım ve hayvancılığın durma noktasına gelmesi vb. birçok sorunun bu sonucu doğurduğu ortadadır.

Planlama aşaması ile birlikte neredeyse yarım yüz yıllık geçmişe sahip olan GAP Projesi değişen onca hükümete rağmen tamamlanmamıştır. Öngörüler proje tamamlandığında meydana getireceği yüksek tarım ve sanayi potansiyelinin bölgede gelir düzeyini 5 kat artıracığı, yaklaşık 3.8 kişiye iş imkanı sağlayacağı, gelişmiş diğer bölgelerle arasındaki farkın giderileceği yönündeyken bu hedeflere hiçbir zaman ulaşamamıştır. Proje kapsamında su ulaştırılması hedeflenen 1,8 milyon hektar alanın ancak 411 bin 508 hektarına ulaşılabilmiştir. GAP, bölgeler arası dengesizliği gidermek bir yana bölge içinde büyük eşitsizlikler doğurmuş, tarih ve kültürü yağmalamış, her baraj inşaatı bölgedeki önemli uygarlık merkezlerini sular altında bırakmıştır.

Ekonomik, sosyal, kültürel ve mekânsal hedefler belirlenerek hazırlanan DAP projesi de GAP'ın akıbetine uğramıştır. Doğu Anadolu Bölgesi'nin sosyoekonomik kalkınmasına katkı sağlamak, göçü durdurmak, bölgenin sürdürülebilir bir ekonomik yapıya kavuşmasını sağlamak, eğitim, sağlık, kent alt yapı düzeylerini yükseltmek gibi hedeflerle yola çıkan DAP Projesi tozlu raflar arasında kalmıştır.

İktidara gelen her hükümet döneminde açıklanan onca eylem planı veya master plana rağmen GAP ve DAP etkin bir hale getirilememiştir. GAP, DAP gibi daha birçok plan ve proje başarısız olmuştur. Bunun en önemli sebebi yüz yıllık güvenlik eksenli politikalardan vazgeçilmemiş olmasıdır. Güvenlikçi politikalara ayrılan bütçelerin yanında GAP ve benzeri projelere ayrılan

bütçeler kıyaslanamayacak kadar az kalmıştır. AKP hükümetleri döneminde de toplumsal uzlaşma, demokrasi, özgürlükler ekseninde barışçı bir çözüm zemini yaratmak yerine özellikle de sadece seçim dönemlerinde ortaya çıkan göstermelik “reform” veya “açılım” gibi adımlar yetersiz kaldığı gibi bel bağlanan güvenlik eksenli politikalar onarılmayacak tahribatlara yol açmıştır. Bir diğer sebep ise yürütülen bölgeler arası eşitsizlikleri giderme politikalarının tamamen merkezin güdümünde, bürokratlardan halka, yukarıdan aşağıya doğru gerçekleşmesidir. Yerel ve bölgesel potansiyelin ortaya çıkarılması ve bu potansiyele göre politikaların belirlenmesi için yereldeki paydaşların bu sürece yeterince dahil edilmesi, halktan başlayan, aşağıdan yukarıya bir yönetime başvurulması gerekmektedir.

TÜİK’in açıkladığı sonuçlar yerel paydaşların talepleri doğrultusunda yani halktan, tabandan başlayan bir politikanın aciliyetini ortaya koymuştur. Çünkü yerel halkın katılımını dışlayan, merkezi karar organları tarafından belirlenen politika, plan ve uygulamalarda başarı sağlanamamıştır. Bu bağlamda bölgesel gelişmeye yönelik yerel düzeydeki kurumlaşmaları destekleyecek, çok düzeyli ve çok aktörlü katılımı sağlayacak, sadece iş dünyası ve meslek kuruluşlarının temsilcileri değil yerel yönetimler, sendikalar, halk meclisleri, sivil toplum kuruluşları, insan hakları örgütlerini de kapsayacak çözümlere ihtiyaç vardır. Bölgeler arası dengesizliklerin sebeplerinin belirlenmesi ve çözüm politikalarının belirlenmesi yolunda bütün yerel bileşenlerin katılım ve katkısını da kapsayacak çalışmalar yürütülmesi için bir araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.

1. İdris Baluken
HDP Diyarbakır Milletvekili

2. Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

3. Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

4. Huda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

6. Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

8. Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

9. Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

11. Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

13. Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

14. Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

15. Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

16. Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

11. 14

RİYILDIZ
k Milletvekili

20. Leyla BİRLİK 15

Dining

22 İbrahim AYHAN 17

23. Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Zeynep Hilmiye 20

[Handwritten signature]